

CONCLUSIE

VOOR:

1. **De heer Philippe De Craene,**
2. **De heer Jozef Oomen,**
3. **De heer Stijn Goossens,**
4. **De heer Manuel F.,**
5. **Mevrouw Hadewych D,**
6. **Trekt Uw Plant VZW,**

- beklaagden -

hebbende als raadsman Mr. Tom GOOSSENS, met kantoor te 9120
BEVEREN-WAAS, G. Van Gervenstraat 1A

TEGEN:

Het Openbaar Ministerie

**Voor het Hof van Beroep te Antwerpen
13^{de} Kamer – Zitting dd. 12/06/2008**

Onder voorbehoud van alle rechten en zonder enige nadelige bekentenis in rechte noch in feite.

Gelet op het bestreden vonnis van Kamer 8C in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen dd. 25/04/2007;

Gelet op het hoger beroep van conculanten en dat van het Openbaar Ministerie;

* * *

1. Vooraf: afstand van hoger beroep door derde beklaagde Stijn Goossens

Derde conculant doet bij huidige conclusie afstand van het hoger beroep dat hij heeft aangetekend tegen het bestreden vonnis.

Hij deelt het Hof mee dat hij het eerste vonnis aanvaardt en vraagt hem akte te willen verlenen van deze afstand.

2. Het eerste vonnis en de grieven van concludenten

2.1

De eerste rechter is van mening dat de Belgische Strafwet ten aanzien van het gebruik, het bezit en de teelt van cannabisplanten voor eigen gebruik voldoende duidelijk is om de toetsing aan het legaliteitsbeginsel te doorstaan.

Concludenten zijn het hier niet mee eens. Zij verwijzen naar de talrijke publicaties van rechtsgeleerden, zowel academici als leden van de staande en zittende magistratuur, als naar de talrijke uitspraken van politiemensen.

Hieruit blijkt dat er zelfs bij de 'specialisten' de grootste onduidelijkheid heerst aangaande de juiste interpretatie en het juiste toepassingsgebied van deze strafwet.

2.2

Terecht heeft de eerste rechter geoordeeld dat er in casu hoegenaamd géén sprake is van de verzwarende omstandigheid van het bestaan van een vereniging van misdadigers.

2.3

De eerste rechter is er ten onrechte van uitgegaan dat het Openbaar Ministerie concludenten vervolgt wegens "de teelt van cannabisplanten". De tekst van de inleidende dagvaarding is duidelijk: concludenten worden vervolgd voor het bezit van de stof cannabis. De dagvaarding vermeldt nergens de woorden "teelt" of "cannabisplant". Concludenten waren, conform de definitie van de term cannabis in het Enkelvoudig Verdrag van de Verenigde Naties van New York, niet in het bezit van de werkzame bestanddelen van de cannabisplant, zijnde de bloemtoppen, dus niet in het bezit van de strafbare *stof* cannabis.

3. De feiten

Op 4 december 2006 verleenden de Commissaris en Hoofdinspecteur van de Lokale Politie Antwerpen aan de vzw Trekt Uw Plant toelating om op dinsdag 12 december 2006 een manifestatie te houden in de Kruidtuin in de Leopoldstraat te Antwerpen. Er werd gunstig geadviseerd ten aanzien van de persconferentie die om 11.00u aldaar was gepland (stuk 77 straf dossier).

De 3 oprichters van de vzw, daarbij vergezeld van vierde beklagde en de heer Stijn Bex, knipten elke een stekje van een cannabisplant en staken dit in een turfblok. Na afloop van de manifestatie werden moederplant en stekjes in een plastic zak verpakt en begaf het gezelschap zich naar de lokalen van de vzw in de Lange Lozannastraat 14.

Om 13u08 vielen 3 leden van de Lokale Recherche Antwerpen het lokaal van de vzw binnen en voerden er een huiszoeking op heterdaad uit. Op dat ogenblik waren er in het pand 9 personen aanwezig, waaronder eerste t.e.m. 5^{de} concludenten.

Concludenten waren elk in het bezit van 1 stekje (van een cannabisplant).

Van de stekjes en moederplant hebben de verbalisanten stalen genomen, welke stalen vervolgens werden geanalyseerd om na te gaan of ze wel degelijk afkomstig waren van de Cannabis Sativa L., zijnde de officiële wetenschappelijke benaming van de cannabisplant. Deze analyses waren positief: de bij conluanten aangetroffen planten waren cannabisplanten. Dat hebben conluanten ook nooit betwist of ontkend.

Conluanten waren dus in het bezit 1 stekje van een plant, +/- 15 cm groot, zonder wortels, zonder bloemtop, ...

Verder werden er géén bloemtoppen aangetroffen, noch gedroogde, noch ongedroogde. Ook hasj of andere bewerkte producten of Extracta, Resinae of Tincturae werden bij de huiszoeking in de Lange Lozanastraat niet aangetroffen, evenmin als materiaal dienstig voor de opbouw van een installatie.

Met uitzondering van de 5 stekjes en plant kende deze huiszoeking een negatief resultaat.

4. Beoordeling en argumentatie in rechte

4.1 Vooraf: De persoonlijkheid en de motieven van de oprichters van de vzw Trekt Uw Plant

Eerste en tweede conluant hebben zeer zuivere intenties met hun project Trekt Uw Plant. Beiden zijn zij reeds jarenlang actief binnen verschillende nationale en internationale organisaties als sociaal geëngageerde mensen die opkomen voor de belangen van de vaak meest kwetsbaren in onze samenleving, zoals de daklozen. Een greep uit de respectievelijke organisaties waarin conluanten actief zijn en die zij vaak (mede) hebben opgericht:

- Daklozen Aktie Komitee vzw
- Het meisje met de zwavelstokjes – jaarlijks feest van dak- en thuislozen (St. Andriesplaats Antwerpen)
- Volvox: drugseducatieproject (“Drugvermindering voor iedereen en voor alle soorten drugs”)
- 't Nief Badhuis: oa. nachtopvang daklozen met subsidies Stad Antwerpen
- Breakline Peer Support vzw (harm reduction voor druggebruikers)
- International Harm Reduction Association
- STAD (Steunpunt Antwerpse Druggebruikers)
- Vlaams Straathoekwerk Overleg
- ‘De Biekorf’, CAW Metropool (als coördinator maandelijks overleg met straathoekwerkers)
- BAD (Belangenvereniging Antwerpse Druggebruikers)
- Mede-oprichter ENCOD (European Coalition for Just and Effective Drug Policies: Europees burgerplatform van 150 organisaties uit 25 landen die ijveren voor een beter mondiaal drugsbeleid)

(zie cv's stuk 1)

Conluanten kénnen dus de problemen van de druggebruikers en zetten zich al jarenlang op professionele wijze in voor het zoeken naar oplossingen en het begeleiden van de bijhorende problemen. Als de voorbereidende parlementaire werken en de ministeriële richtlijn het hebben over ‘preventie’, dan gaat het over het werk waar conluanten mee bezig zijn.

Met de dagvaarding die het Openbaar Ministerie in deze zaak lastens concludenten heeft uitgebracht, kiest het OM zeer duidelijk opnieuw voor 'repressie'. Dit is tégen de geest van de wetwijzigingen van 2003 en de navolgende Ministeriële en Gemeenschappelijke Richtlijn.

Concludenten betreuren dit ten zeerste.

Met dit initiatief willen concludenten het voor de individuele cannabisgebruiker mogelijk maken om voor zichzelf 1 cannabisplant te telen, in veilige en verantwoorde omstandigheden, zodat deze zich voor zijn eigen gebruik niet langer hoeft te bevoorraden op de illegale markt.

Dat cannabisgebruikers vandaag de dag ernstige risico's lopen juist doordat zij zich enkel en alleen op de illegale markt kunnen bevoorraden, is zeer recentelijk nog gebleken toen het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid op 16/03/2007 plots melding maakte van "versneden cannabis". In een cannabisstaal afkomstig uit Kortrijk werden *glasbolletjes* aangetroffen. Het blijkt een recente praktijk te zijn waarbij malafide cannabishandelaars hun cannabis versnijden om deze meer gewicht te geven en dus duurder te kunnen verkopen (zie bericht van het Early Warning System - stuk 2). Men maakt melding van "ernstige ademhalingsproblemen" bij het consumeren van zulke versneden en vervuilde cannabis.

Concludenten zijn geen cowboys. Zij zijn geen criminelen of outlaws, maar klokkenluiders die de overheid willen uitnodigen om rechtszekerheid te bieden voor de meer dan 500.000 cannabisgebruikers in België (cijfer gebaseerd op Jaarverslag 2006 van het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugverslaving (EMCDDA - www.emcdda.eu)).

4.2 Standpunt van de verdediging

Concludenten zullen hierna aantonen dat de huidige Belgische regelgeving inzake het gebruik, het bezit en de teelt van cannabis voor eigen gebruik de toets aan het legaliteitsbeginsel niet doorstaat, zodat de strafvordering van het Openbaar Ministerie niet ontvankelijk is.

Concludenten lezen nergens in de strafwet wat de definitie is van 'cannabis', zoals vermeld in art. 1, lid 1, 15° van het KB van 31/12/1930, zodat zij ook niet kunnen weten wat hen precies ten laste wordt gelegd en zij zich hierop ook niet kunnen verdedigen.

Anderzijds hebben concludenten de zeer duidelijke bedoeling om met hun actie de op dit ogenblik bestaande regelgeving inzake cannabis, zoals zij deze menen te kunnen lezen en interpreteren, te respecteren. Zij menen zeer oprecht dat ze met hun actie binnen de grenzen van deze regels blijven.

Conform de ministeriële richtlijn 25 januari 2005 (B.S. 31 januari 2005) waren eerste t.e.m. vijfde concludent in het bezit van 1 stekje van een cannabisplant zodat zij niet begrijpen waarom het Openbaar Ministerie toch heeft geoordeeld hen te moeten vervolgen.

Concludenten vragen de rechtbank dan ook dat zij om de hiernavolgende redenen zouden worden vrijgesproken van strafvervolgung.

4.3 Schending van het legaliteitsbeginsel

4.3.1 Het principe

Concluanten citeren uit een arrest van het Hof van Cassatie voor een verwoording van het adagium *Nullum crimen, nulla poena sine lege*:

“De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze, op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft; aan deze vereiste is voldaan wanneer het voor hen op wie de strafbepaling toepasselijk is – waarbij rekening mag worden gehouden met de bijzondere hoedanigheid of functie van deze personen – mogelijk is om op grond ervan de feiten en nalatigheden te kennen die hun strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen, zelfs als de nadere omschrijving hiervan wordt overgelaten aan de rechter (art. 7 E.V.R.M.; art. 15 BUPO; art. 12 lid G.W.; art. 2 Sw.; art. 1 V.T.Sv.).
(Cass. (2^e k.) AR P.96.187.N, 25 november 1997, Arr. Cass., 1997, 1212.)

Concluanten betwisten dat de *drugswetten* de toetsing aan dit legaliteitsbeginsel zouden kunnen doorstaan.

Het Grondwettelijk Hof heeft zich bij arrest dd. 20 oktober 2004 uitgesproken over bepalingen van art. 16 van de wet van 3 mei 2003 tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, ontsmettingstoffen en antiseptica. Omdat deze bepalingen niet voldeden aan de vereisten van het legaliteitsbeginsel, heeft het Hof het bewuste artikel 16 vernietigd.

Concluanten menen dat ook andere bepalingen van de wet van 3 mei 2003 uitblinken in vaagheid en onduidelijkheid zodat ook zij voor vernietiging in aanmerking komen, aangezien ze inbreuk maken op de bepalingen van de artt. 7 E.V.R.M., 15 BUPO, 12 lid 2 G.W., 2 Sw. en 1 V.T.Sv..

4.3.2 De toetsing van de *drugswetten* aan het principe

A. De actuele drugswetgeving is onnauwkeurig, onduidelijk en onvoorspelbaar

De zogenaamde ‘Drugwet’ van 24 februari 1921 is door de talloze wetswijzigingen en opeenvolgende uitvoeringsbesluiten een kluwen geworden dat geen enkele rechtsonderhorige *leek* kan ontwarren.

Het is dan ook niet aanvaardbaar dat rechtsonderhorigen kunnen worden vervolgd en bestraft voor gedragingen die zijn omschreven in diverse wettelijke bepalingen die ab-so-luut niet voldoen aan de bijzondere eisen van nauwkeurigheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid waaraan de strafwetten moeten voldoen (legaliteitsbeginsel zoals omschreven door het Arbitragehof in zijn arrest van 20 oktober 2004, *T. Straf.*, 2005, 2).

Concluanten vinden het frappant dat een deel van de Belgische rechtspraak, waaronder het Hof van Cassatie, van mening is dat deze wet voldoende duidelijk zou zijn en aan alle legaliteitsvereisten zou voldoen, terwijl anderzijds de rechtsleer bijna unaniem van oordeel is dat dit hoegenaamd niet het geval is. In bij momenten zeer onverholen woorden spreken diverse rechtsgeleerden zich vernietigend uit over de kwaliteit van de actuele Drugwet.

Concluanten geven hieronder een bloemlezing van de auteurs van diverse pluimage die de onduidelijkheid van de huidige Drugwet hebben aangeklaagd:

- Onderzoeksrechter Karl Van Cauwenberghe:

“De wetgever zou er best spoed achter zetten om een nieuwe wettekst te maken die voor iedereen duidelijkheid schept. Men kan een dergelijke aangelegenheid niet laten afhangen van Ministeriële richtlijnen. Bovendien moet ook de vraag gesteld worden of een Ministeriële richtlijn een vernietigde wettekst kan vervangen. (...) Het legaliteitsbeginsel dat door het Arbitragehof heel duidelijk en terecht in de schijnwerper werd gezet, vereist klare taal uitgaande van een bevoegd orgaan, meer bepaald de wetgever.”

(in Vigiles, 2004, blz. 140)

- Professor Alain De Nauw:

Kort na de publicatie van de wijzigende wetten van 4 april en 3 mei 2003 besprak deze gewaardeerde auteur de juridische aspecten van de gewijzigde Drugwet in het Rechtskundig Weekblad. De titel van zijn bijdrage liet niets aan duidelijkheid te wensen over:

“De gewijzigde Drugwet: hopeloos op zoek naar rechtszekerheid”

(in R.W., 2003-2004, blz. 1161)

- Raadsheer bij het Comité P Frank Schuermans stelt na de wetwijzigingen:

“dat we met een kaduke, zeer complexe en bij wijlen verouderde Drugwet blijven zitten waar een kat zijn jongen amper in terugvindt.”

(in R.A.G.B., 2005, 480)

- Minister van Justitie Laurette Onkelinx:

Enkele maanden na de vernietiging van art. 16 van de Wet van 3 mei 2003 vaardigde de Minister samen met het College van Procureurs-Generaal een nieuwe richtlijn uit (B.S., 31 januari 2005). Daarover zegde zij zelf:

“De richtlijn is een tijdelijke en niet-ideale oplossing in afwachting van een nieuwe wet.”

(in De Standaard, 1 februari 2005)

- Correctionele Rechtbank Gent en Oudenaarde:

Aangaande de opdeling in de Drugwet van de verschillende inbreuken in 3 categorieën en de verwijzing in categorie 3 naar categorie 1 oordeelden beide rechtbanken dat:

“deze verwijzing zodanig ongelukkig geformuleerd is dat de beklaagden daarvan niet de gevolgen mogen dragen.”

(Corr. Gent, 23/06/2003 en Corr. Oudenaarde, 20/07/2004, T.G.R., 1994, 395 e.v., noot)

- Substituut-Procureur des Konings te Antwerpen Olivier Lins:

Op de studienamiddag ‘Drugs en Justitie’ die op 24 november 2005 in de Universiteit Antwerpen werd gehouden, oordeelde deze drugsmagistraat over de gewijzigde Drugwet als volgt:

“(…) De kwalitatief weinig hoogstaande wetwijziging die nadien werd doorgevoerd, werd intussen al deels vernietigd door het Arbitragehof, in hoofdzaak omwille van de vaagheid van de gehanteerde begrippen. ... De huidige situatie is allesbehalve consequent. ... Heldere en duidelijke wetgeving is daarbij fundamenteel, zeker als het gaat om strafrecht.”

(niet gepubliceerd)

- Advocaat Luc Arnou:

Deze advocaat volgt reeds jarenlang de wetgevende initiatieven in het strafrecht in het algemeen en in de drugswetgeving in het bijzonder. Hij heeft in het tijdschrift Nullum Crimen een commentaar geschreven op het arrest van het Hof van Cassatie van 10 januari 2006 dat, volgens de auteur ten onrechte, oordeelde dat de bepalingen van de Drugwet “zo uitdrukkelijk, nauwkeurig en duidelijk” zijn dat

“daarover niet de minste twijfel” kan bestaan. Concluant citeert deze auteur uitgebreid als volgt:

“Wat niet wettelijk voorzien is als strafbaar, kan niet gestraft worden. Strafrecht is wettenrecht.

12. Of de wetteksten terzake nu wel “zo uitdrukkelijk, nauwkeurig en duidelijk” zijn dat zelfs “niet de minste twijfel” kan bestaan omtrent de draagwijdte van de derde categorie, is toch geen evidentie. Dat artikel 2bis de overtredingen op de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot o.a. de verbouw van cannabisplanten strafbaar stelt, is op zich geen argument, want ook het oude artikel 1 en 2bis van de Wet van 24 februari 1921 bevatten dergelijke bepaling.

Het nieuwe is dat er nu wordt gesteld dat de bestraffing gebeurt naar gelang het onderscheid in lid 2 van artikel 2bis en van de categorieën die zijn bepaald door de uitvoerende macht. Het is inderdaad zo dat alle gedragingen die onder die drie categorieën vallen, strafbaar zijn. De graad van de bestraffing heeft dus geen invloed op de strafbaarheid op zich.

*Nog steeds blijft echter de vraag **of een welbepaalde handeling nog wel onder een welbepaalde categorie valt**. Sowieso moet dus de vraag gesteld worden naar de omvang van het toepassingsgebied van artikel 26, 4° KB 31 december 2003.*

Hierbij kan de eerste rechter toch zeker gevolgd worden in zijn stelling dat de termen van dit artikel, met name: “de inbreuken op de voornoemde Wet van 24 februari 1921, andere dan bedoeld in de categorieën 1 en 2”, toch wel “ongelukkig geformuleerd” zijn.

Het is de bedoeling van de wetgever geweest dat de categorieën van artikel 26bis van het KB van 31 december 1930 de inhoud zouden geven aan het wetsartikel 2bis van de Wet van 24 februari 1921.

Maar de derde categorie verwijst voor haar inhoud vooreerst precies terug naar “de inbreuken op de voornoemde wet van 24 februari 1921”. Artikel 26bis, 4° moet dus haar inhoud halen uit een wetsbepaling (art. 2bis), die echter precies haar inhoud moet krijgen uit artikel 26bis, 4°.

*Ook de verwijzing naar de categorieën 1 en 2 is ter zake niet duidelijk door de al te vage omschrijving “**andere dan** bedoeld in de categorieën 1 en 2”. Dat is geenszins voldoende om een positieve misdrijfomschrijving in te houden, waarbij men nu met 100 % zekerheid de grenzen van categorie 3 kan gaan omschrijven. Een bepaling kan immers niet duidelijk zijn enkel door te stellen dat zij de “andere” misdrijven sanctioneert dan die misdrijven die door een ander artikel worden gesanctioneerd. Elke strafbepaling moet immers precies haar eigen strafbare handelingen omschrijven, en **dus haar eigen misdrijf beschrijven**. Elk strafartikel moet **zelf en op zich** zeggen wat het misdrijf precies is.*

*Anders ware het natuurlijk geweest, was er wettelijk bepaald, zoals omschreven in het Verslag aan de Koning, dat de derde categorie van gedragingen **de misdrijven van categorie I beoogt die voor een ander oogmerk dan eigen gebruik zijn gepleegd**, alsmede de uitvoer, de doorvoer, de makelarij, de verkoop, het te koop stellen, het afleveren, het opslag van slaapmiddelen en verdovende middelen, met of zonder verzwarende omstandigheden.*

Duidelijkheid was blijkbaar mogelijk, maar dit enkel in de uitleg, en niet in de wettekst zelf.

13. De door het Hof van Cassatie gebruikte bewoordingen moeten gekaderd worden in de rechtspraak van het Arbitragehof betreffende het al of niet gerespecteerd zijn van het legaliteitsbeginsel, in de zin van artikel 12, al. 2 en 14 van de Grondwet.

Het Arbitragehof vereist immers dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij een gedrag aanneemt, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is. Daarbij is ook “vereist dat de wet de bijzondere eisen ter zake van nauwkeurigheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid waaraan de strafwetten moeten voldoen, niet miskent”.

Nochtans lijkt een toetsing van deze nieuwe bepaling op grond van artikel 12 tweede lid en 14 Grondwet via het Arbitragehof, of zelfs op grond van artikel 7 EVRM via het Europees Hof voor de Rechten van de Mens niet aberrant.

Algemene bepalingen, waarbij deze hun inhoud en hun toepassingsgebied via interpretatiemethodes integraal moeten halen uit andere wetsartikels, horen zeker niet thuis in het strafrecht, en zijn een toonbeeld van slechte legistiek.

De duidelijkste boodschap voor de (straf)wetgever kan geformuleerd worden in de woorden van de wetenschapsfilosoof Karl POPPER: "Wie niet in staat is zich eenvoudig en duidelijk uit te drukken, moet zijn mond houden en zijn best doen tot hij het duidelijk kan zeggen".

(in Nullum Crimen, 2006, 344-345)

De hierboven geciteerde auteurs zijn stuk voor stuk zeer onderlegde juristen zodat zij met kennis van zaken de legaliteit van de drugswetgeving hebben beoordeeld en becommentarieerd. Concluanten zijn, zoals de meeste rechtsonderhorigen, leken en hebben noch een juridische opleiding genoten, noch hebben zij enige ervaring met het lezen en interpreteren van wetgeving. Als de wetgeving al onduidelijk is voor gespecialiseerde juristen, hoe zou ze dan begrijpelijk kunnen zijn voor een leek?

Dit wordt trouwens treffend geïllustreerd door verschillende uitspraken van leden van de Lokale en Federale Politie. Ook zij weten heel duidelijk niet altijd hoe ze de wet moeten interpreteren, m.a.w. welke gedraging er nu precies in welke omstandigheden strafbaar is en welke niet:

- politiecommissaris Lambrechts, Lokale Politie Brasschaat:

*"... We controleren onder andere op brandveiligheid. Je mag inderdaad cannabiszaad verkopen. **Elke Belg mag zijn eigen plantje kweken.**"*

(in Het Nieuwsblad dd. 11/08/2007)

- politiecommissaris Jean-Marie Samyn, Lokale Politie Roeselare:

*"... Bij onze aankomst stelden we vast dat van een cannabisplantage helemaal geen sprake was. Er staan een paar planten, alles samen hooguit een paar vierkante meter, wat helemaal niet illegaal is. **Het is perfect toegelaten om in de tuin een paar hennepplanten te kweken voor marihuana voor eigen gebruik** ..."*

(in Het Nieuwsblad dd. 14/09/2007)

Zelfs voor politiecommissarissen is deze strafwet hic et nunc dus niet duidelijk!

In het licht van het bovenstaande is het duidelijk dat het standpunt van het Hof van Cassatie als zou de Wet van 3 mei 2003 voldoende nauwkeurig, duidelijk en voorspelbaar zijn, helemaal geen steun vindt in de realiteit, noch zoals die wordt geconcipieerd door de rechtsleer, noch door bepaalde politiemensen en al zeker niet door de rechtsonderhorigen.

De vaagheid van deze strafrechtelijke bepalingen creëert grote rechtsonzekerheid.

Het gebruik van min of meer vage strafwetsbepalingen houdt voor het Europees Hof niet noodzakelijk een schending in van artikel 7 E.V.R.M., op voorwaarde evenwel dat die strafwetsbepalingen in de meerderheid van de gevallen duidelijk zijn en geen aanleiding geven tot discussie (M. CROMHEECKE en F. D'HONDT, "Artikel 7. Geen straf zonder wet", in J. VANDE LANOTTE en Y. HAECK, *Handboek EVRM*, Deel 2, Artikelsgewijze Commentaar, Volume I, Antwerpen, Intersentia, 2004, 672).

Na lezing van bovenstaande letterlijke citaten kan het Openbaar Ministerie nog moeilijk voorhouden dat de strafwetsbepalingen van de drugwet ten aanzien van het telen van een cannabisplant voor eigen gebruik geen aanleiding zouden geven tot discussie. Concluanten menen dat de huidige bepalingen de artikelen 7 E.V.R.M., 15 BUPO, 12 lid 2 G.W., 2 Sw. en 1 V.T.Sv. schenden.

Conclusie

Bovenstaande bloemlezing van personen - toch niet de minsten - geeft duidelijk aan dat de huidige drugswetgeving hoegenaamd NIET de duidelijkheid biedt die van een strafwet mag en moet worden verwacht.

Concluanten menen dat de strafrechtelijke bepalingen ten aanzien van het telen van cannabisplanten, zoals opgenomen in de Wet van 3 mei 2003 en in het KB van 16 mei 2003 niet voldoen aan het legaliteitsbeginsel zodat de daarop gebaseerde strafvordering onontvankelijk dient te worden verklaard.

Concluanten kunnen dan ook niet worden veroordeeld wegens het telen van cannabisplanten.

B. De Belgische strafwet geeft geen definitie van het begrip ‘cannabis’

Vanuit hun streven naar het bekomen van zeer duidelijke regelgeving omtrent cannabis, vinden concluanten het uitermate problematisch dat de strafwet nog steeds géén definitie biedt van het begrip ‘cannabis’.

Hoe kan de Belgische strafwet het bezit van ‘cannabis’ strafbaar stellen indien diezelfde strafwet nergens definieert wat de wet onder de term cannabis verstaat?

Het Openbaar Ministerie verwijst in de inleidende dagvaarding naar art. 1 van het KB van 31/12/1930. Dit artikel luidt als volgt:

*“Onder de toepassing van dit besluit vallen de nagenoemde **stoffen**, alsmede de preparaten welke die stoffen bevatten:*

1. ...

(...)

15. Cannabis, Extracta, Resinae, Tincturae”

Het KB zelf vermeldt evenwel nergens wat met de opsomming van deze begrippen onder punt 15. precies wordt bedoeld.

Heeft de wetgever hiermee de cannabisplant zelf bedoeld? Heeft hij hiermee de plantensoort bedoeld? Heeft hij hiermee de bloemtop (in al zijn verschijnings- en bewerkingsvormen) bedoeld? Is Cannabis een stof? Of is het een bloem? Of een plant?

“Cannabis” op zich is geen wetenschappelijke benaming van een plant of een stof. Planten worden wetenschappelijk aangeduid met hun wetenschappelijke benaming, hetgeen de wetgever hier duidelijk niet heeft gedaan. Stoffen worden desgevallend aangeduid met hun wetenschappelijke benaming of formule, hetgeen ook niet is gebeurd.

Vanwaar heeft de wetgever deze term dan gehaald en wat heeft hij ermee bedoeld?

Concluanten vermoeden dat voor het antwoord op deze vragen moet worden gekeken naar de ontstaansgeschiedenis van de Belgische drugwetgeving. Deze wetgeving is o.a. ontstaan onder invloed van de internationale regelgeving van o.m. de Verenigde Naties.

De Lidstaten van de Verenigde Naties (VN), waaronder België, stemden in 1961 het **Enkelvoudig Verdrag van New York inzake verdovende middelen** waarmee zij de

bedoeling hadden enerzijds het medische gebruik en anderzijds het particuliere misbruik van verdovende middelen te regelen.

In artikel 1 van het verdrag geven de VN een aantal definities van de in de verdragstekst gehanteerde begrippen.

Zeer verhelderend voor onderhavige discussie is de vaststelling dat de Verenigde Naties een zeer duidelijk en expliciet onderscheid maken tussen de termen “cannabis” en “cannabisplant”.

De engelstalige tekst luidt als volgt:

“Article 1 Definitions

...

*b) “**Cannabis**” means the flowering or fruiting tops of the cannabis plant (...), by whatever name they may be designated*

*c) “**Cannabis plant**” means any plant of the genus Cannabis*

...”

(tekst zie stuk 12)

Teneinde elke begripsverwarring te vermijden, wordt in de aanhef van de verdragstekst zeer expliciet verduidelijkt dat met de term “cannabis” enkel en alleen de bloemtoppen (van de vrouwelijke plant) worden bedoeld. Indien de VN in hun tekst de cannabisplant bedoelen, dan wordt die ook benoemd als cannabis *plant*.

Duidelijker kan niet.

België was toen reeds lid van de VN en diende dus na de stemming de nodige maatregelen te nemen ter implementatie van de Verdragsbepalingen in de Belgische wetgeving.

Twee jaar na de ondertekening, m.b. op 08/10/1963 vaardigde de Belgische regering een nieuw KB uit ter wijziging van het KB van 31/12/1930 (zoals toen laatst gewijzigd door het KB van 03/02/1958).

Vóór de wijziging van 08/10/1963 luidde de tekst van het toenmalige nr. 35 van art. 1:

“35. Indische hennep, zijn hars, de preparaten waarvan deze hars de grondstof uitmaakt (haschisch, esrar, chira, djamba), het extract en de tinctuur van Indische hennep

In navolging van de door België goedgekeurde tekst van het Enkelvoudig Verdrag van New York wijzigde het KB van 08/10/1963 de omschrijving van de geïsoleerde substantie als volgt:

“15. Cannabis, Extracta, Resinae, Tincturae”

Aldus heeft de Belgische wetgever de Belgische wetgeving in overeenstemming gebracht met het Enkelvoudig Verdrag van de VN, niet alleen inhoudelijk, doch ook qua terminologie.

Aldus heeft de Belgische wetgever door de tekstuele wijziging van het KB van 1930 zeer duidelijk gepreciseerd dat met de term *Cannabis* de bloemtoppen worden geïsoleerd en niet de plant.

Het zijn ook deze bloemtoppen die werkzame bestanddelen bevatten en die hetzij in bewerkte, hetzij in onbewerkte vorm als *cannabis* worden geconsumeerd.

Dat de Belgische wetgever inderdaad soms letterlijk de terminologie van de Verdragstekst heeft overgenomen – vaak zonder te weten wat deze termen precies betekenden (!) - blijkt uit de parlementaire voorbereiding van de wetswijziging van 09/07/1975. Het ‘verslag namens de commissie voor de justitie’ verwijst in haar artikelsgewijze bespreking onder artikel 1. naar de vraag van een commissielid over de juiste interpretatie van de term “afhankelijkheid”. Het verslag zegt hierover o.m.:

*“Hierop wordt geantwoord dat het Verdrag van New York van 30/03/1961 het begrip verslaving heeft vervangen door afhankelijkheid; men heeft vastgesteld dat er produkten bestaan die niet doden maar tot manieën leiden welke afhankelijkheid van drugs verwekken. **De woorden “psychotropische stoffen ... die afhankelijkheid kunnen teweegbrengen” zijn overgenomen uit het Verdrag van New York.**”*
(Parl. St. Senaat, 1974-75, nr. 454/2, 8)

De Belgische wetgever heeft er dus steeds over gewaakt om de terminologie van de Verdragstekst zo nauw mogelijk te volgen en deze liefst nog letterlijk over te nemen.

Dit wijst er zeer sterk op dat met het invoeren van de term “cannabis” op 08/10/1963 men precies die substantie heeft willen aanduiden zoals ze ook in de tekst van het Verdrag van New York is gedefinieerd, zijnde de vrucht, de bloemtop van de vrouwelijke cannabisplant.

Conclusie

De strafwet zelf definieert het begrip ‘cannabis’ niet zodat de als strafbaar omschreven gedraging “bezit van cannabis” in de huidige stand van de wetgeving niet kan worden ingevuld.

Concluanten kunnen omwille van deze grote onduidelijkheid dan ook niet worden veroordeeld voor *het bezit van cannabis*.

Nu het Hof niet kan bepalen wat de Belgische strafwet precies bedoelt met *Cannabis, Extractae, Resinae, Tincturae* kan niet worden vastgesteld wat precies de strafbare gedraging is waarvoor het Openbaar Ministerie hen vervolgt. Nu de strafbare gedraging niet vaststaat, wordt ook geen misdrijf bewezen en dienen concluanten te worden vrijgesproken.

Concluanten hebben wel een vermoeden omtrent de door de wetgever bedoelde definitie en halen deze invulling uit het Enkelvoudig Verdrag van New York inzake verdovende middelen dd. 03/03/1961. Dit verdrag wijst zeer expliciet op de duidelijk verschillende betekenissen van de termen “cannabis” en “cannabisplant”.

Met de term “cannabis” in zowel de tekst van de VN als in de tekst van het KB van 1930 wordt dus expliciet bedoeld op de bloem- of vruchtentoppen van de cannabisplant, en niet op de cannabisplant zelf.

Vermits concluanten NIET in het bezit zijn aangetroffen van bloem- of vruchtentoppen van de cannabisplant, noch gedroogd, noch ongedroogd, hebben zij zich ook niet schuldig gemaakt aan het bezit van een verboden substantie!

Bijgevolg dienen concluanten te worden vrijgesproken van strafvervolgning.

C. Bezit van cannabis is alleszins niet hetzelfde als bezit/teelt van een cannabisplant

Uit de wetgevende initiatieven van de Belgische wetgever zelf blijkt zeer duidelijk dat hij het “bezit van cannabis” juridisch steeds als een andere gedraging heeft beschouwd dan “het bezit of de teelt van een cannabisplant”.

Vóór de wetwijziging van 03/05/2003 was het bezit van cannabis (zijnde de vrucht of de bloemtop) strafbaar. Het telen van cannabisplanten was niet strafbaar (zie oa. Antwerpen, 31/10/2000, *niet gepubliceerd*; Antwerpen, 17/11/2000, *niet gepubliceerd*; Antwerpen, 22/05/2002, *NJW*, 2002, blz. 62 en de gepubliceerde rechtsleer, bvb. L. ARNOU, “Cannabis: kweken mag, oogsten niet”, *Juristenkrant* 2002, afl. 54, I).

Ook vóór de wetwijziging van 2003 maakten de wetgever en de rechtspraak dus een duidelijk onderscheid tussen het bezit van cannabis en het bezit van een cannabisplant. Alles wijst er op dat dit onderscheid ook behouden is gebleven ná de wetwijziging van 2003.

Met het bezit van cannabis werd (en wordt dus nog steeds) bedoeld: het bezit van de vrucht, de bloemtop en alle bewerkte varianten hiervan.

Voormelde analyse van de strafwet en de rechtspraak dwingt ons tot deze conclusie. Deze conclusie is overigens volledig in overeenstemming met de definities die ook de Verenigde Naties hanteren in het Enkelvoudig Verdrag dat door België verplicht werd geratificeerd en in de nationale wetgeving geïmplementeerd (zie boven).

Conclusie

De Belgische strafwet zelf maakt een duidelijk onderscheid tussen het bezit van cannabis (zijnde de vrucht van de cannabisplant, zoals vermeld in art. 1, lid 1, 15° van het KB van 31/12/1930) en het bezit/teelt van een cannabisplant.

Concluanten worden vervolgd en door de eerste rechter veroordeeld voor ‘het bezit van cannabis’.

Vermits concluanten NIET in het bezit zijn aangetroffen van bloem- of vruchtentoppen van de cannabisplant, noch gedroogd, noch ongedroogd, hebben zij zich ook niet schuldig gemaakt aan het bezit van cannabis en moeten zij worden vrijgesproken van de hen ten laste gelegde feiten.

4.4 De juridische kwalificatie van de feiten – geen verzwarende omstandigheid

Concluanten sluiten zich aan bij de motivering en de beslissing van de eerste rechter omtrent deze door het Openbaar Ministerie ingeroepen verzwarende omstandigheid. Voor zoveel als nodig herhalen zij hun argumentatie desbetreffend als volgt:

Concluanten betwisten dat hun daden kunnen worden gekwalificeerd als zijnde daden van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, zoals het Openbaar Ministerie blijkens de inleidende dagvaarding voorhoudt.

De rechtspersoon waarin of waaronder concluanten zich hebben verenigd, de vzw Trekt Uw Plant, heeft volgens haar statuten als maatschappelijk doel:

“Artikel 3: De Vereniging ontstaat als antwoord op de juridische onzekerheid en andere problemen waarmee cannabisgebruikers in Antwerpen te kampen hebben en heeft tot doel:

1. haar leden in staat stellen om gezamenlijk 1 cannabisplant per persoon te verbouwen in een afgesloten, niet openbaar toegankelijke ruimte.
2. het doen van onderzoek naar methoden om cannabis te verbouwen die zo min mogelijk schade voor de volksgezondheid met zich brengen
3. het informeren van haar leden over de resultaten van dit onderzoek.”

(stuk 33 strafdossier)

Concluanten verwijzen verder naar de verschillende publicaties die zij sedert de oprichting van hun initiatief hebben gedaan en waarvan er zich een aantal in het strafdossier bevinden. Ook hieruit blijkt dat concluanten op geen enkel ogenblik de intentie hebben gehad om cannabis te verkopen of te verhandelen, welintegendeel.

Ook concluanten is het te doen om de bescherming van cannabisgebruikers, door te vermijden dat deze zich zouden moeten gaan bevoorraden op de illegale markt, met alle kwaliteits- en dus gezondheidsrisico's vandien.

Dat is exact dezelfde doelstelling als deze die de wetgever had toen hij de bepalingen van de Drugwet in 2003 ingrijpend heeft gewijzigd en de teelt van 1 vrouwelijke cannabisplant per persoon expliciet heeft *gedoogd*.

De VZW Trekt Uw Plant wil mensen de kans geven om in veilige omstandigheden 1 cannabisplant per persoon te kweken voor eigen gebruik.

Van enige criminele intentie (aanslagen op personen of eigendommen of geldgewin) is er in hoofde van concluanten dus helemaal geen sprake. Hun activiteiten kunnen dan ook NIET worden gekwalificeerd als daden van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging.

De in art. 2bis, §§ 3 en 4 van de Drugwet voorziene verzwarende omstandigheid geldt hier dus NIET.

Immers, deze verzwarende omstandigheid werd aan de Wet van 1921 toegevoegd bij Wet van 09/07/1975. In de parlementaire voorbereidingswerken van deze wetswijziging wordt voor het begrip “vereniging” uitdrukkelijk verwezen naar de artikelen 323 e.v. Sw. betreffende de *vereniging van misdadigers* (*Parl. St. Senaat*, 1974-75, nr. 454/2, 2).

Volgens de rechtsleer staat het vast dat die verzwarende omstandigheden illustratief zijn voor een beleid dat zich richt naar de bestrijding van de drughandel (DE RUYVER, B., *t.a.p.*; in *De witte cirkel*, a.w., 51-90, i.h.b. 67). Aldus vallen “**benden drughandelaars**” ook onder deze wettelijke incriminatie (BROSENS, W., ‘Drugs: de straffen’, *Comm. Straf.*, nr. 9).

Het Openbaar Ministerie bedient zich in casu dus van wettelijke bepalingen die in het leven zijn geroepen om de (preventieve) gerechtelijke vervolging mogelijk te maken van drug**handelaars**.

Laat het duidelijk wezen dat concluanten, noch individueel, noch als vereniging, enig oogmerk hebben, noch hebben gehad, om cannabis te *verhandelen*. Verhandelen zoals het in het licht van (drug)bendevorming moet worden verstaan, impliceert immers noodzakelijkerwijze een winstoogmerk.

Concluanten merken op dat hun *vereniging* een vzw is en dat zij per definitie geen winstoogmerk hebben. Verder blijkt uit alle publicaties dat concluanten in hun activiteit precies volstrekke openheid hebben nagestreefd, door publicatie van de statuten van de vzw, door de publieke aankondiging van hun initiatief op een openbare plaats met een officiële toelating van de Lokale Politie Antwerpen (!), door hun open communicatie in de media en dat uit deze communicatie juist zeer duidelijk blijkt dat er nergens enig winstoogmerk bestaat. Het Openbaar Ministerie bewijst het tegendeel niet!

Concluanten betreuren het dat het Openbaar Ministerie hun activiteit tracht te bestrijden met wetsbepalingen die in het leven zijn geroepen om criminele organisaties te kunnen bekampen.

Dat is nooit de bedoeling van de wetgever geweest.

4.5 Bedoeling van de wetgever: het gedogen van het bezit van 1 cannabisplant per persoon

Uit de parlementaire voorbereidingen van de wijzigingen aan de Drugwet in 2003 blijkt dat men het bezit van een hoeveelheid cannabis voor persoonlijk gebruik zonder dat dit met verzwarende omstandigheden (toen nog maatschappelijke overlast of problematisch gebruik) gepaard ging, niet langer heeft willen vervolgen.

Zeer expliciet is men toen bij wet afgestapt van het gerechtelijk vervolgen van de individuele cannabisgebruiker. Ook t.a.v. de bezitter van 1 cannabisplant gold dezelfde intentie: niet repressief vervolgen, maar gedogen. Op die manier werd vermeden dat niet-problematische gebruikers die niet voor overlast zorgden onnodig met het gerecht in aanraking zouden komen. Het past hierbij te verwijzen naar de tekst van artikel 11 van de Drugwet, zoals ingevoegd bij artikel 16 van de Wet van 03/05/2003 (B.S., 02/06/2003).

Weliswaar werd dit artikel later vernietigd door het Grondwettelijk Hof, maar er blijkt wel zeer duidelijk de bedoeling van de wetgever uit, nl. door het enkel “registreren” van de niet-problematische gebruiker vermijden dat deze door de parketten naar de rechtbank zou kunnen worden doorverwezen. Overigens werden deze bepalingen hernomen in de tekst van de Ministeriële Richtlijn van 25/01/2005 zodat ze nog steeds de bedoeling van de wetgever weerspiegelen.

Eerste en tweede concluant zijn reeds jarenlang met diverse organisaties en verenigingen, zowel nationaal als internationaal, actief bezig met het terugdringen en beheersen van de problemen die met druggebruik kunnen gepaard gaan (zie boven 3.1: De persoonlijkheid en de motieven van de oprichters van de vzw Trekt Uw Plant).

Na de wetswijzigingen uit 2003 kregen zij dan ook steeds vaker de vraag van individuele gebruikers hoe zij die ene cannabisplant dan wel konden telen. Vele gebruikers stootten immers op praktische problemen van allerlei aard (plaatsgebrek, geen “groene vingers”, sociale afkeuring, ...) zodat dezen, om in hun individuele behoeften te voorzien, zich alsnog tot de illegale markt dienden te wenden, met de bijhorende risico's.

Om aan deze mensen de mogelijkheid te bieden op een veilige en verantwoorde manier hun eigen cannabisplant te telen, zijn concluanten op het idee gekomen om, in alle openheid en onder elke mogelijke controle van de overheid, een gemeenschappelijke ruimte in te richten waarin elk individueel lid, onder de zeer strikte

voorwaarden van het huishoudelijk reglement van de vzw, zijn eigen cannabisplantje kon kweken.

Daarmee volgen concludanten zeer duidelijk de bedoelingen van de wetgever, nl. het (praktisch faciliteren van het) telen van 1 cannabisplant per individuele gebruiker, zonder dat daarbij overlast wordt veroorzaakt.

-

Overeenkomstig de bepalingen van de Gemeenschappelijke Richtlijn van 25/01/2005 mochten de verbalisanten op 12/12/2006, bij gebreke aan vastgestelde verzwarende omstandigheden (ut supra), enkel overgaan tot het opstellen van een *Vereenvoudigd Proces-Verbaal* (VPV). Er werd echter een *gewoon* proces-verbaal opgesteld, zowel op 28/07/2006 (aanvankelijk PV), als op 12/12/2006 (navolgend PV).

Het Openbaar Ministerie heeft in dit dossier m.a.w. de bepalingen van de Gemeenschappelijke Richtlijn naast zich neergelegd en heeft een gewoon PV laten opstellen, opdat het dossier naderhand toch zou kunnen doorverwezen naar het parket.

Het kan natuurlijk niet dat elk parket zijn eigen invulling aan de wet en aan de Gemeenschappelijke Richtlijn mag geven. Dit is nefast voor de rechtszekerheid van de burgers. En daar was het al zo slecht mee gesteld t.a.v. het bezit van cannabis.

Concludanten vragen dan ook dat het Hof voor recht zou zeggen dat de processen-verbaal (aanvankelijk PV AN.60.LB.084407/2006 en alle navolgende) in dit dossier op een ongeldige wijze tot stand zijn gekomen. Dienvolgens kan niet naar de inhoud van deze processen-verbaal worden verwezen en mag Het Hof er geen kennis van nemen.

Het Openbaar Ministerie bewijst niet dat concludanten zich zouden hebben schuldig gemaakt aan de in de dagvaarding opgesomde feiten, zodat concludanten dienen te worden vrijgesproken van strafvervolgning.

Concludanten vragen eveneens, zoals uitdrukkelijk voorzien in de Gemeenschappelijke Richtlijn van 25/01/2005, de teruggave van de ten onrechte in beslag genomen plantjes.

NOG MEER ONDERGESCHIKT: Prejudiciële vraag

Indien de Rechtbank zou twifelen aan de bovenstaande argumentatie is het wellicht aangewezen om desbetreffend een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof teneinde na te gaan wat de Belgische wetgever precies bedoeld heeft toen hij *Cannabis, extracta, resinae en tincturae* op 08/10/1963 als verboden stof heeft ingevoegd in het KB van 31/12/1930 onder nr. 15.

**OM DEZE REDENEN
Alle andere voorbehouden
BEHAGE HET AAN HET HOF**

1. In hoofdorde

Vooreerst akte te verlenen van de afstand van hoger beroep die wordt gedaan door de heer Stijn Goossens.

Vervolgens het hoger beroep van concludanten ontvankelijk en gegrond te verklaren. Te zeggen voor recht dat het eerste vonnis wordt hervormd en dat concludanten worden vrijgesproken van strafvervolging wegens de onontvankelijkheid van de strafvordering.

2. In ondergeschikte orde

Volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof:

“Wat is de precieze definitie van de begrippen Cannabis, Extracta, Resinae, Tincturae zoals ze worden vermeld in art. 1, lid 1, 15° van het Koninklijk Besluit van 31/12/1930?”

Kosten ten laste van de Belgische staat.

Beveren,

Met eerbied,
Voor concludanten,
Hun raadsman,

Tom Goossens